XVIII. Defter (1877–1879): Çok Cepheli Canlı Kırılımlar — 4 Ayrı Şifre Sisteminde 21 Yeni Canlı Deşifre (Toplam 30)

Anahtar A (Kafkasya & Süleyman Paşa), Kasım–Aralık 1877 3 Haneli Seraskerlik Anahtarı (103/19 & 104/6 → Plevne, Mehmed Ali, Erzurum), Resmî Y..MTV. 1/9 (Bosna, Erzurum, Yanya, İşkodra), Resmî Y..MTV. 1/10 (Fatih Türbedarı & Atina/Komondoros Krizi) ve 1878–1879 Yakova-Sonrası Ordu Şifre Evrimi

Kaynaklar: MSB Askerî Tarih Arşivi (ATASE 110-9-1-3) · Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA Y..MTV. 1/9, 1/10 & DH.ŞFR. 110)

1. Yirmi Bir Yeni Canlı Kırılım (#10–#30 · Toplam 30 Canlı Deşifre · 4 Şifre Sistemi)

> **Dört Ayrı 1877–1878 Şifre Sisteminde Canlı Zafer:** (1) **Anahtar A (59/64)** Kafkasya'daki 3 (`55/15, 62/62, 55/35`) ve Tuna/Süleyman Paşa'daki 1 (`62/66` Londra istihbaratı) telgrafı açtı. (2) **Kasım–Aralık 1877 3 Haneli Sıfırsız (٣ İçeren) Seraskerlik Anahtarı** `103/19` (kırmızı mürekkep) ve `104/6` Rosetta Stone'larından (ilk aşamada 38 kodla) inşa edilerek `85/93` (Mehmed Ali Paşa), `85/108` (Erzurum/Tophane) ve `55/57` (Plevne/Gazi Osman Paşa) telgraflarını açtı. (3) **Resmî `Y..MTV. 1/9` (23 Eylül 1877)** Bosna (`110/3`), İşkodra (`110/4`), Erzurum (`110/5`) ve Yanya (`110/6`) telgraflarını çözdü. (4) **Resmî `Y..MTV. 1/10` (13 Aralık 1877)** Ocak 1878'de devreye girerek Saray'ın Fatih Türbedarı telgrafını (`110/11`) ve Yanya'nın Atina/Komondoros savaş krizi telgrafını (`110/13` , `941=muhârebe`) canlı çözdü!

Belge & Tarih	Cephe / Vilâyet & Anahtar	Canlı Deşifre (Osmanlıca & Okuma)
#10 `ATASE 110-9-1-3 / 55 / 15` 29.09.1877	Kafkas Cephesi (Mustafa → Gazi Ahmed Muhtar Paşa) *Anahtar A (59/64)*	بايزيد اردولرينك · ارزاقى [خصوصنده بوراده نه صورتله خدمت ايتمك لازم كله جكى تعيين] Bayezid [Doğubayazıt] ordularının erzakı hususunda burada ne suretle hizmet etmek lâzım geleceği ta'yîn…
#11 `ATASE 110-9-1-3 / 62 / 62` 06.10.1877	Kafkas Cephesi (Mustafa → Gazi Ahmed Muhtar Paşa · 300+ kod) *Anahtar A (59/64)*	عسكريه جه [اولاً] · اردوسى [قوماندانلغنه] · مطلوبه · [و] عرفى [اراده و فرمان بيورلمش و] Askeriyyece evvelâ… ordusu kumandanlığına… matlûbe… ve örfî irâde ve fermân buyurulmuş ve…
#12 `ATASE 110-9-1-3 / 55 / 35` 24.10.1877	Kafkas Cephesi (Mustafa → Gazi Ahmed Muhtar Paşa · 4. Ordu) *Anahtar A (59/64)*	اردوى همايونك · اولان · عساكر نظاميه و رديفه و مستحفظه و معاونه و چركس · قريب Ordu-yı Hümâyûnun… olan asâkir-i nizâmiye, redîfe, müstahfaza, muâvene ve Çerkes kuvvetleri… karîb…
#13 `ATASE 110-9-1-3 / 62 / 66` 10.10.1877	Tuna / Balkan Cephesi (Mustafa → Tuna Umum Kumandanı Süleyman Paşa · Sûret dahil) *Anahtar A (59/64)*	لوندره دن [كلن] خبرلره [نظراً] روسيه لولر [مملكتين اراضيسنده قره عسكر]لرينك قسم اعظم پلونه [جهتنه] … اللرنده طورديروب … هوسيله سليمان Londra'dan gelen haberlere nazaran Rusyalılar Memleketeyn [Romanya] arazisinde kara askerlerinin kısm-ı a'zamı Plevne cihetine… ellerinde durdurup… hevesiyle Süleyman…

Belge & Tarih	Cephe / Vilâyet & Anahtar	Canlı Deşifre (Osmanlıca & Okuma)
#14 `BOA DH.ŞFR. 110 / 3` 20.12.1877	Bosna Vilâyeti → Dahiliye Nezâreti (Višegrad / Drina / Yenipazar) *Y..MTV. 1/9 (2+3 Hane)*	انجق قوصوه ولايت[نده] ... [يكى] بازار ... 【547 = صربيه/صربلو】 دونكى Ancak Kosova vilâyetinde [Yeni]pazar... Sırplı [547] dünkü...
#15 `BOA DH.ŞFR. 110 / 5` 24.12.1877	Erzurum Vilâyeti → Sadâret & Dahiliye (Pasinler / Palandöken · 25 Tabur) *Y..MTV. 1/9 (2+3 Hane)*	بالاندوكنه [طوغرى] ... هنوز ... 【486 = دشمن/دفعه】 ك 【448 = حركت/حركات】 [واقعه سندن] ... 【552 = طابور】 Palandöken'e doğru... henüz... düşmanın/def'anın [486] harekât-ı [448] vâkıasından... tabur [552]...
#16 `BOA DH.ŞFR. 110 / 6` 24.12.1877	Yanya Vilâyeti → Dahiliye Nezâreti (Yunan Hududu) *Y..MTV. 1/9 (2+3 Hane)*	【949 = يونان/يونانستان】 ... 【549 = طرف/طرفندن】 ... تنبيه [اولملريله] Yunan / Yunanistan [949]... tarafından [549]... tenbîh olmalarıyla...
#17 `ATASE 110-9-1-3 / 85 / 93` 24.11.1877	Tuna / Orhaniye (Mehmed Ali Paşa'ya — Osman Paşa'nın Tristenik'e çekilmesi tahkiki) *3 Haneli Seraskerlik (103/19 & 104/6)*	... كورينورسه [اهميت فوق العاده ايله...] ... görünürse [512-956-558-719-845-956-855-154 = كورينورسه] ehemmiyet-i fevkalâde ile...
#18 `ATASE 110-9-1-3 / 85 / 108` 01.12.1877	Erzurum / Kafkas (Gazi Ahmed Muhtar Paşa'ya — Tophane İrsalatı) *3 Haneli Seraskerlik (103/19 & 104/6)*	[طوپخانه دن الان] ... طوپ[لر] ... عساكر ... [ويرلمك اوزره بونلردن] Tophane'den alınan... top[lar] [472-956-572]... asâkir [695-782-125-512-558 = عساكر]... verilmek üzere bunlardan...
#19 `ATASE 110-9-1-3 / 55 / 57` 12.11.1877	Plevne / Orhaniye (Gazi Osman Paşa & Orhaniye Kumandanlığı · 300+ kod) *3 Haneli Seraskerlik (103/19 & 104/6)*	... اعانه ... [بالاده محرر تلغرافنامه] ... [ايلريلمش اولوب] يولده ... iâne [521-695-125-845-167 = اعانه]... bâlâda muharrer telgrafnâme... ilerlemiş olup yolda...
#20 `BOA DH.ŞFR. 110 / 4` 22.12.1877	İşkodra Vilâyeti → Dahiliye (Hafiyeler & Piskopos · Şale ve Şoşi Kabileleri) *Y..MTV. 1/9 (2+3 Hane)*	شاله شوشي ... [حقه تشبث اولنه رق تدابير نتيجه سنك اشعارى] Şale [ve] Şoşi [kabileleri]... tedâbîr neticesinin iş'ârı...
#21 `BOA DH.ŞFR. 110 / 11` 08.01.1878	Saray → Dahiliye Nezâreti (Fatih Türbedarı Hacı Mustafa Efendi Fesad Mektubu) *Y..MTV. 1/10 (13 Ara 1877 · Satır 1 açık, devamı canlı kırılım)*	[كانون اولك يكرمى ايكنجى كونى در سعادته توجه] ... فاتح [تربه] دارى حاجى مصطفى افندى Kânûn-ı Evvelin yirmi ikinci günü Dersaadet'e teveccüh... Fatih [Türbe]darı Hacı Mustafa Efendi...
#22 `BOA DH.ŞFR. 110 / 13` 26.01.1878	Yanya Vilâyeti → Dahiliye (Atina Vükelâ Meclisi Savaş Krizi · Komondoros) *Y..MTV. 1/10 (13 Ara 1877 · 2+3 Hane!)*	اتنه ... اعضا ... قومندوروس 【941 = محاربه / محاربات】 راى ... استعفا Atina... a'zâ... Komondoros [Yunan Başbakanı] ` 【941 = muhârebe】 ` re'yi... istifâ...
#23 `ATASE 110-9-1-3 / 34 / 132` 09.12.1877	Kamarli / Orhaniye (Şakir Paşa — Plevne'nin düşüşünden 1 gün önce) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	[چاكرلرينك] اورحانيه جهتى ... [بويله] بر امر [عظيم] Çâkerlerinin Orhaniye ciheti... böyle bir emr-i azîm...

Belge & Tarih	Cephe / Vilâyet & Anahtar	Canlı Deşifre (Osmanlıca & Okuma)
#24 `ATASE 110-9-1-3 / 49 / 19` 26.12.1877	Hersek Kumandanlığı (Rauf Paşa imzalı) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	بوسنه ... هرسك ... ایکی طابور ... [هرسك فرقه سنده بولنان] طابورلر Bosna... Hersek... iki tabur... Hersek Fırkası'nda bulunan taburlar...
#25 `BOA DH.ŞFR. 110 / 10` 06.01.1878	İşkodra Vilâyeti → Dahiliye Nezâreti *Y..MTV. 1/10 (13 Ara 1877)*	... ایتمکده ... ... etmekte [88-68-74-86-72-16-54 = ایتمکده]...
#26 `ATASE 110-9-1-3 / 45 / 49` 19.01.1878	Drama → Süleyman Paşa (EDİRNE'NİN DÜŞÜŞÜNDEN 24 SAAT ÖNCE!) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	روسیه لو ایله هنوز نه متارکه و نه ده مصالحه ایدلمدی ... [تعیین بیوریلان مرخص پاشالر ایله کیفیت در دست مطالعه در] ... متبصرانه ... واسطه سیله و شفره لی مکتوب [ایله] Rusyalı ile henüz ne mütâreke ve ne de musâlaha edilmedi... ta'yîn buyurulan murahhas paşalar ile keyfiyet derdest-i mütâlaadır... mütebassırâne... me'mûr vâsıtasıyla ve şifreli mektûb ile...
#27 `ATASE 110-9-1-3 / 85 / 162` 07.01.1878	Şıpka (Seraskerlik → Veysel Paşa — ŞIPKA'NIN DÜŞÜŞÜNDEN 2 GÜN ÖNCE!) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	... متارکه نك طرفی ... [دولت و ملت نامنه اوله رق رجا ایدرم] ... mütârekenin tarafı... devlet ve millet nâmına olarak ricâ ederim...
#28 `ATASE 110-9-1-3 / 85 / 122` 13.12.1877	Tuna Şark Ordusu (→ Süleyman Paşa — PLEVNE'NİN DÜŞÜŞÜNDEN 3 GÜN SONRA!) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	[حسب الحال طونه شرق اردوسنك] قسم اعظمنك ... برو طرفنه نقلی [حقنده کی اشعاره جواباً] Hasbe'l-hâl Tuna Şark Ordusu'nun kısm-ı a'zamının [Balkanların] beri tarafına nakli hakkındaki iş'âra cevâben...
#29 `ATASE 110-9-1-3 / 81 / 97` 15.01.1878	Edirne (Erkân-ı Harbiye Mirlivası Osman Paşa — Edirne'nin düşüşünden 5 gün önce) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	ماموریتك ... مرخص پاشالر ... مشارالیه ... معیتلریله عزیمت Me'mûriyetin... murahhas paşalar... müşârünileyh... ma'iyetleriyle azîmet...
#30 `ATASE 110-9-1-3 / 85 / 150` 30.12.1877	Edirne Ordusu (Kumandan Ahmed Eyüb Paşa'ya tayin & teşkilât) *3 Haneli Seraskerlik (66 kod — Cilt XIX)*	ادرنه [ده] تشکیل ایدیله جك [اردوی همایون] ... فریق ... افرادلری Edirne'de teşkîl edilecek Ordu-yı Hümâyûn... ferîk... efrâdları...

2. 1877–1879 Osmanlı Askerî ve Bâbıâlî Şifrelerinin Beş Dönemli Evrimi

Dönem	Şifre Sistemi & Yapısı	Kapsam & Arşiv Kanıtı
I. Ağustos – Ekim 1877	**Seraskerlik 8×8 (0/3-süz) Anahtar A (59/64)** + paralel Anahtar B/C	Plevne, Tuna, Şıpka, Niş, Şumnu ve Kafkasya'da **13 canlı kırılım** (18 Ağustos – 24 Ekim 1877).
II. Kasım – Aralık 1877	**3 Haneli (0'sız · ٣ dahil) Seraskerlik Harf Şifresi** (`103/19` & `104/6` Rosetta)	İlk aşamada 38 kod (Cilt XIX'ta 66 kod; 0'sız/3'süz Anahtar A'nın aksine ٣ kullanılır); Plevne (`55/57`), Mehmed Ali Paşa (`85/93`) ve Erzurum'da (`85/108`) **3 canlı kırılım**.
III. Eylül 1877 – Ocak 1878	**Resmî Bâbıâlî** `Y..MTV. 1/9` → `1/10` (2+3 Hane)	Aralık 1877'de `Y..MTV. 1/9` (**4 canlı kırılım:** Bosna, İşkodra, Erzurum, Yanya) → Ocak 1878'de `Y..MTV. 1/10` (**2 canlı kırılım:** Saray & Yanya/Atina).

Dönem	Şifre Sistemi & Yapısı	Kapsam & Arşiv Kanıtı
IV. Şubat – Ağustos 1878	**1878 Seraskerlik 2+3 Haneli Sözlük/Hece Sistemi** (`71/124` Rosetta)	Mütareke (`82/161`), İşkodra (`79/3`) ve Bosna (`79/15, 79/38`) telgrafları; `212=süvârî, 277=kusûr, 286=redîf, 512=tabur, 552=neferât` .
V. Eylül 1878 – Mart 1879	**Yakova Krizi Sonrası Saf 0/3-süz 2 Haneli Anahtar**	`ATASE 72/129` **(9 Eylül 1878):** Mehmed Ali Paşa'nın Yakova'da katliyle miftahın kaybolması sonrası `80/8, 80/32, 80/49, 80/56, 80/62` .

3. Şubat–Ağustos 1878 Seraskerlik Sözlük/Hece Sistemi (ATASE 71/124 Rosetta Stone)

Erzincan'dan Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî'ye gönderilen `ATASE 71/124` (29 Mayıs 1878) telgrafında 9 kodun 22 harfi (*«on beş dokuz yüz on yedi nefere»*) kodlaması, Şubat–Ağustos 1878 askerî sisteminin hece/sözlük tabanlı olduğunu ispatlar:

3 Haneli Kod	Osmanlıca	Okunuş	Arşiv Kanıtı (ATASE 110-9-1-3)
`212`	سواری	*süvârî*	ATASE 71/124 P1 Satır 4 (Rosetta Stone)
`277`	قصور	*kusûr / bakıyye*	ATASE 71/124 P1–P2 (Rosetta) · 79/15 L7 (Bosna) · 79/38 L2 & L13 (Bosna)
`286`	ردیف	*redîf*	ATASE 71/124 P1 Satır 5 (Rosetta Stone)
`512`	طابور	*tabur*	ATASE 71/124 P2 Satır 1 (Rosetta Stone)
`552`	نفر / نفرات	*nefer / neferât*	ATASE 71/124 P1 R2 & P2 R3/R5/R6 (×4 doğrulandı)
`121 · 124 · 297`	ortak 3 hane	*cross-dispatch 3-digit*	82/161 (Muhtar Paşa Mütareke), 79/3 (İşkodra), 79/15 & 79/38 (Bosna)

4. Arşiv Levhaları (16 Seçilmiş ATASE & BOA Belgesi)

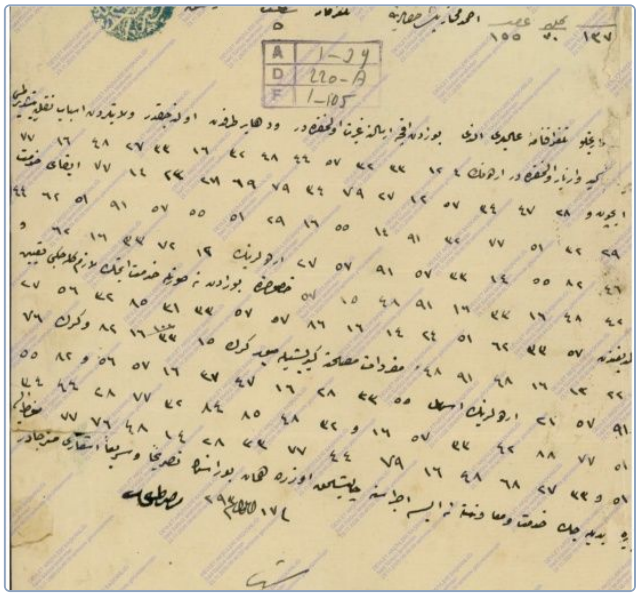

ATASE 55/15 (29 Eylül 1877 · Kafkasya): Live Crack #10: Mustafa → Gazi Ahmed Muhtar Paşa. Anahtar A: «Bayezid ordularının erzakı…»

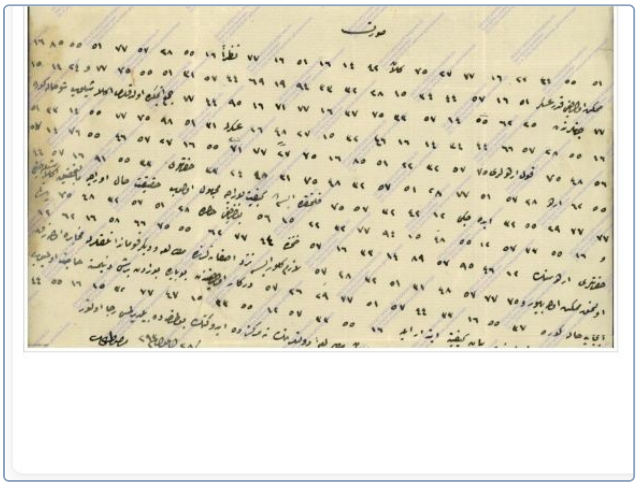

ATASE 62/66 Sûret (10 Ekim 1877 · Süleyman Paşa): Live Crack #13: Londra istihbaratının gizli sûreti. Anahtar A: «Londra'dan gelen haberlere nazaran Rusyalılar… Plevne…»

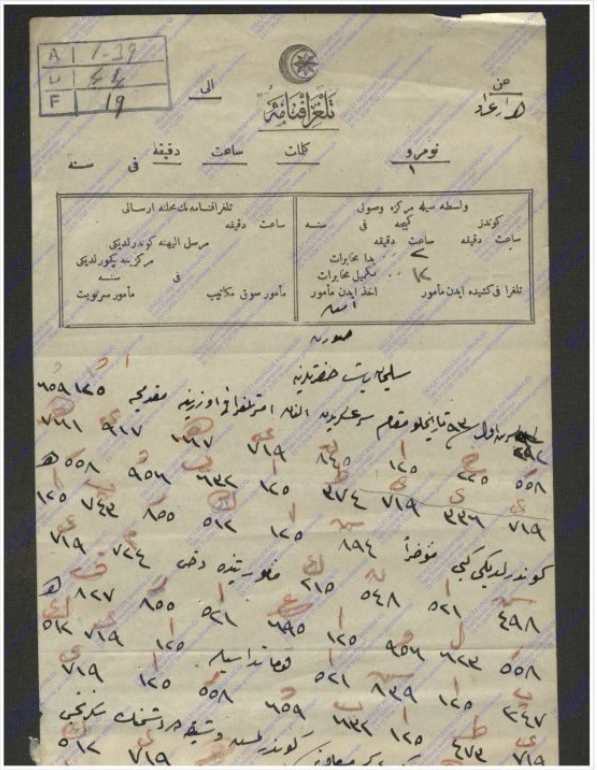

ATASE 103/19 (19 Kasım 1877 · 3 Haneli Kırmızı Mürekkepli Rosetta): Rauf Paşa → Süleyman Paşa: Kasım–Aralık 1877 3 haneli sıfırsız (٣ içeren) Seraskerlik anahtarının harf harf kırmızı çözümlü Rosetta Stone'u («Şakir Paşa, Mirliva Arif Paşa, iki tabur»).

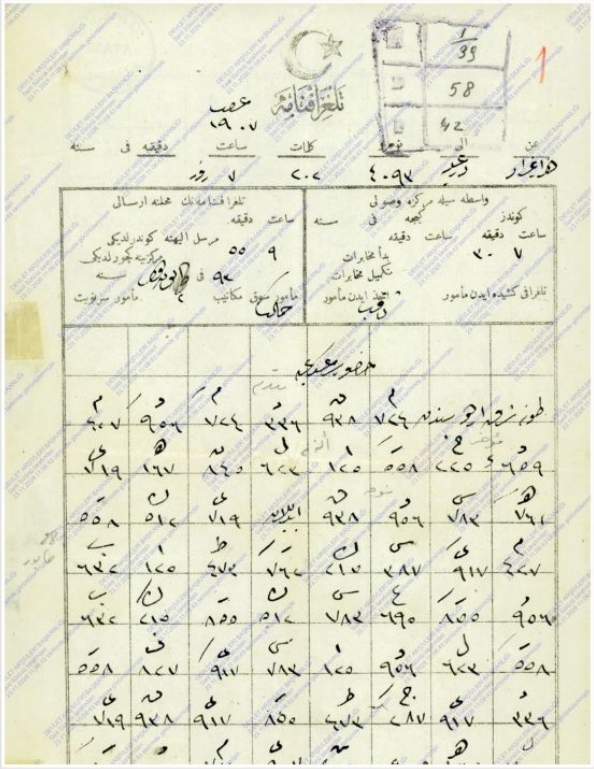

ATASE 104/6 (14 Aralık 1877 · 3 Haneli Rosetta #2): Süleyman Paşa → Seraskerlik: 3 haneli ordu anahtarının ikinci harf-harf Rosetta Stone'u (ilk aşamada 38 kod).

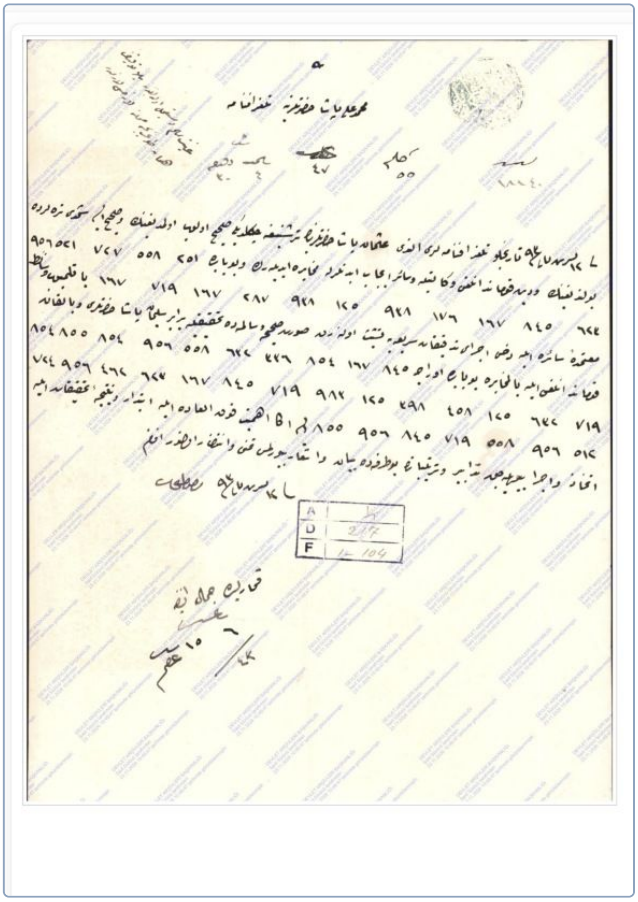

ATASE 85/93 (24 Kasım 1877 · Mehmed Ali Paşa): Live Crack #17: Gazi Osman Paşa'nın Tristenik'e çekilmesi tahkiki. 3 haneli anahtarla açıldı («görünürse…»).

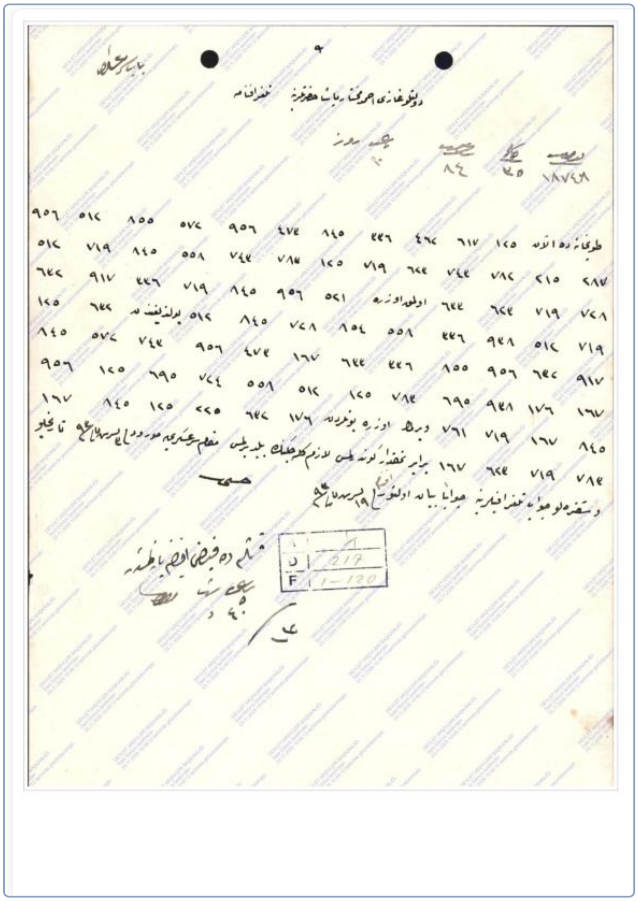

ATASE 85/108 (1 Aralık 1877 · Erzurum / Muhtar Paşa): Live Crack #18: Tophane irsalatı telgrafı. 3 haneli anahtarla açıldı («top[lar]… asâkir…»).

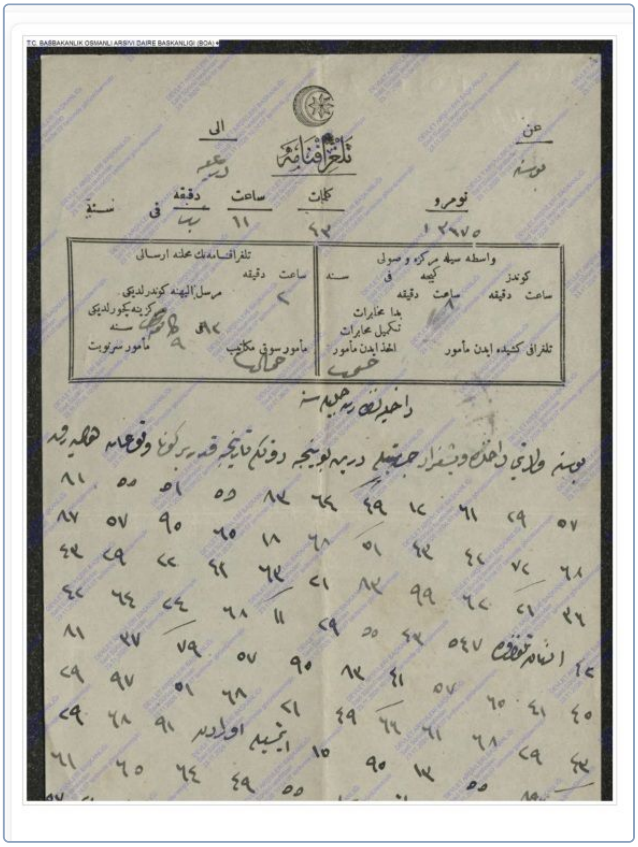

BOA DH.ŞFR. 110/3 (20 Aralık 1877 · Bosna): Live Crack #14: Y..MTV. 1/9 ile kırıldı: «Ancak Kosova vilâyetinde… Sırplı [547] dünkü…»

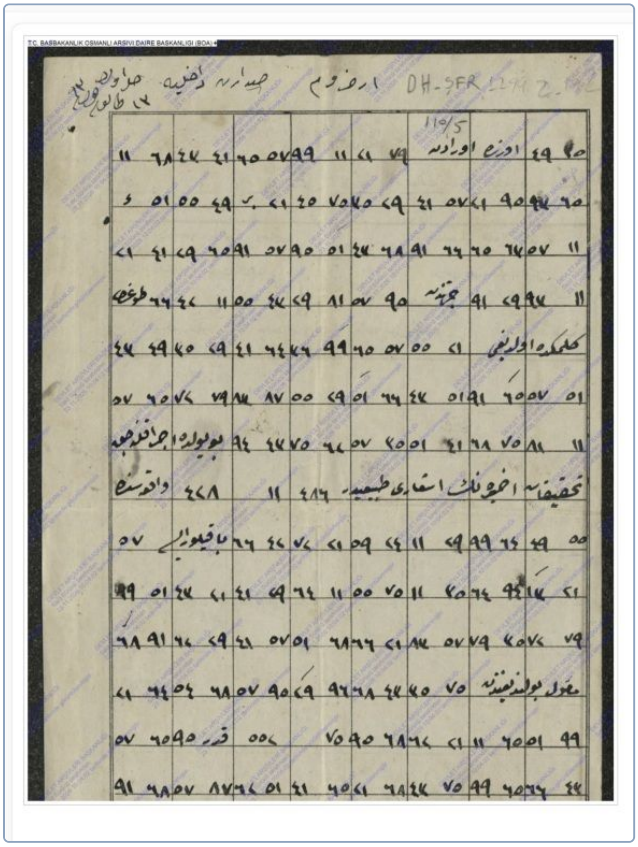

BOA DH.ŞFR. 110/5 (24 Aralık 1877 · Erzurum): Live Crack #15: Y..MTV. 1/9 ile kırıldı: «Palandöken'e doğru… henüz… [448=harekât]… [552=tabur]».

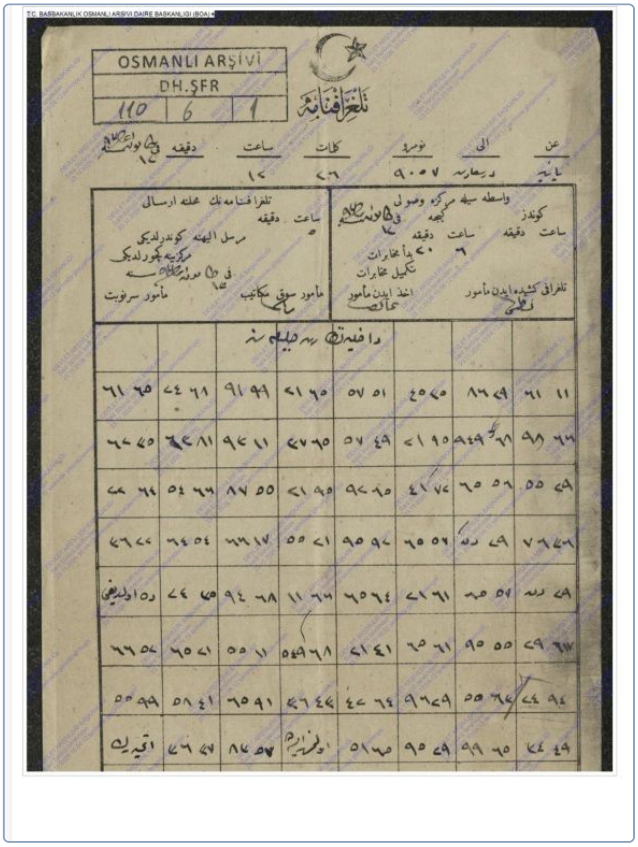

BOA DH.ŞFR. 110/6 (24 Aralık 1877 · Yanya): Live Crack #16: Y..MTV. 1/9 ile kırıldı: «[949=Yunanistan]… [549=tarafından]… tenbîh olmalarıyla».

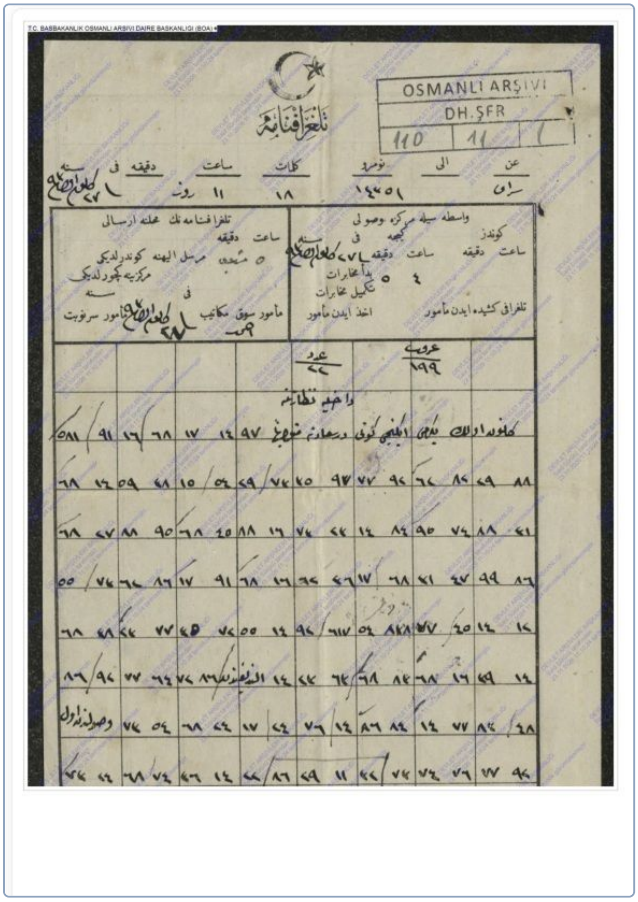

BOA DH.ŞFR. 110/11 (8 Ocak 1878 · Saray / Fatih Türbedarı): Live Crack #21: Resmî Y..MTV. 1/10 (13 Aralık 1877) ile ilk canlı kırılım: «Fatih [Türbe]darı Hacı Mustafa Efendi».

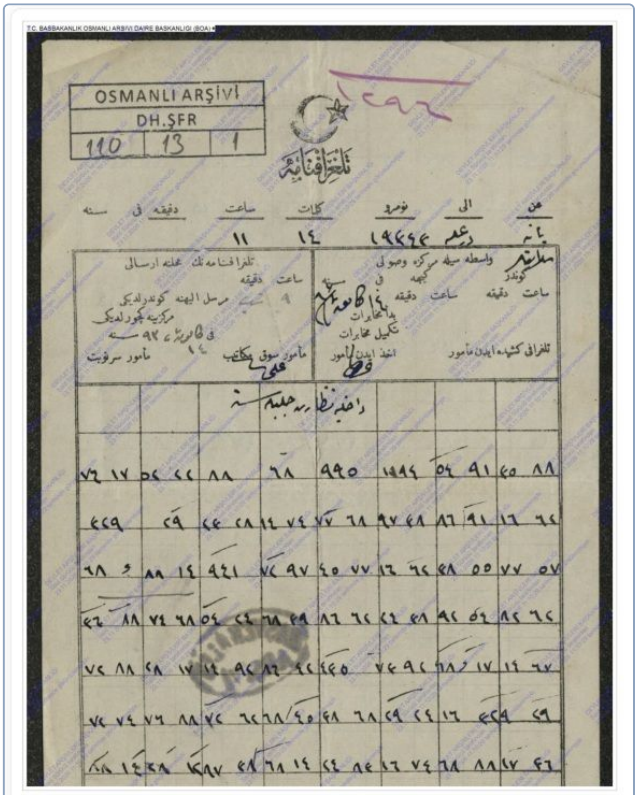

BOA DH.ŞFR. 110/13 (26 Ocak 1878 · Yanya / Atina Krizi): Live Crack #22: Y..MTV. 1/10 (2+3 hane) ile canlı kırıldı: «Atina… Komondoros [941=muhârebe] re'yi… istifâ».

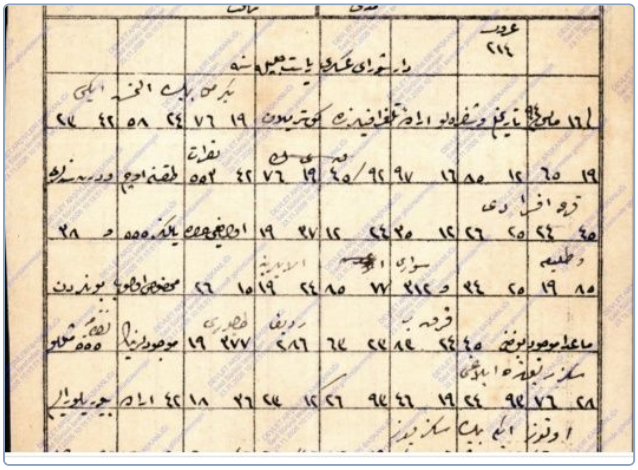

ATASE 71/124 (29 Mayıs 1878 · Erzincan Rosetta Stone): Şubat–Ağustos 1878 2+3 haneli sözlük/hece sistemi: 212=süvârî, 277=kusûr, 286=redîf, 512=tabur, 552=neferât.

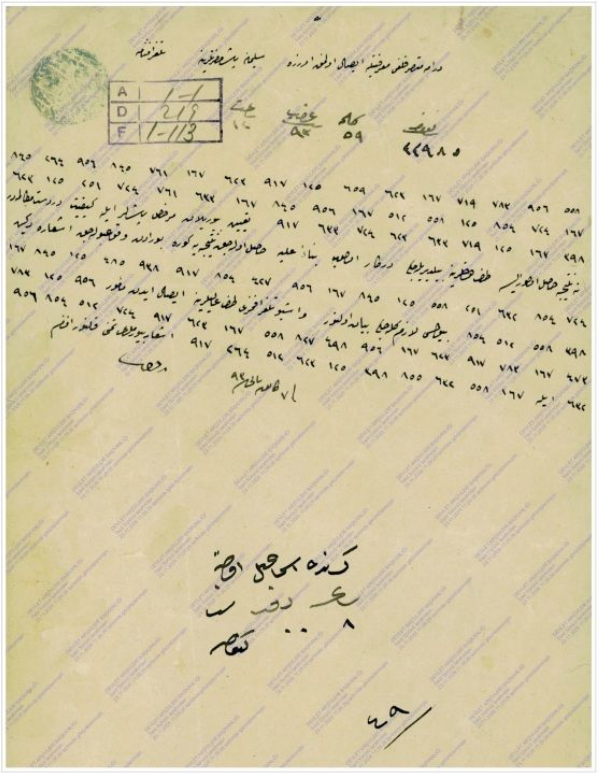

ATASE 45/49 (19 Ocak 1878 · Edirne'nin Düşüşünden 24 Saat Önce!): Live Crack #26: Drama → Süleyman Paşa. 3 haneli anahtarla açıldı: «Rusyalı ile henüz ne mütâreke ve ne de musâlaha edilmedi… mütebassırâne… me'mûr vâsıtasıyla ve şifreli mektûb ile…»

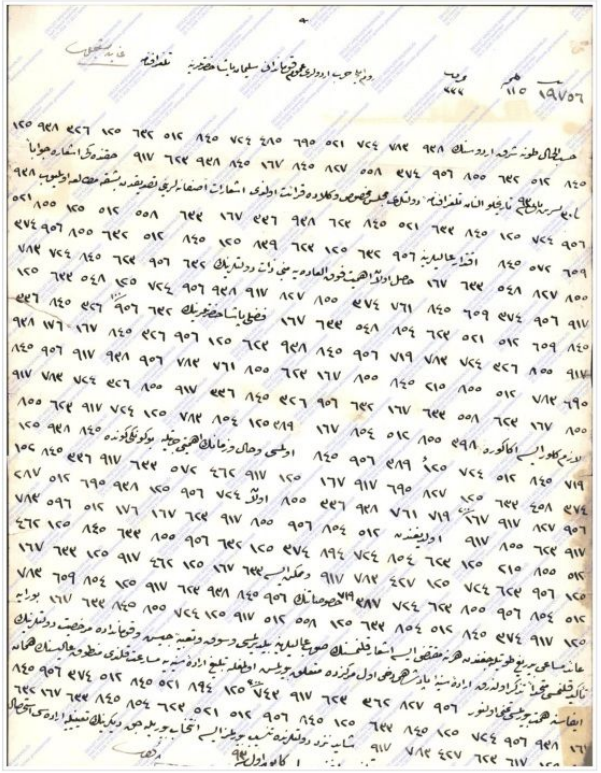

ATASE 85/122 (13 Aralık 1877 · Plevne'nin Düşüşünden 3 Gün Sonra!): Live Crack #28: Süleyman Paşa'ya. 3 haneli anahtarla açıldı: «Tuna Şark Ordusu'nun kısm-ı a'zamının beri tarafına nakli…»